

Brexit

Přehled událostí týkajících se plánovaného vystoupení Spojeného království z Evropské unie, aktuální stav vyjednávání, možný dopad

Studie č. 3.213
listopad 2017
autor: Eva Balounová

SROVNÁVACÍ STUDIE

Obsah:

ÚVOD	4
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ V EU	4
PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO VYSTOUPENÍ Z EU	4
POSTUP VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ.5	
REFERENDUM ČERVEN 2016	5
NOVÁ VLÁDA	6
POSTOJE SKOTSKA, SEVERNÍHO IRSKA ..	6
SOUDNÍ PROCES	6
PŘEDČASNÉ VOLBY.....	7
EU (WITHDRAWAL) BILL	7
PROJEV THERESY MAYOVÉ VE FLORENCII	8
POSTUP V RÁMCI EU-27	9
EVROPSKÁ RADA.....	9
EVROPSKÁ KOMISE.....	10
RADA EU	11
EVROPSKÝ PARLAMENT	11
ODEZVA V NÁRODNÍCH PARLAMENTECH	12
<i>O co národní parlamenty přišly vlivem Brexitu</i>	13
AKTUÁLNÍ STAV VYJEDNÁVÁNÍ	14
KOLA VYJEDNÁVÁNÍ.....	14
POZIČNÍ DOKUMENTY	15
DALŠÍ KROKY	16
<i>EHP</i>	16
POHLED A POSTUP V RÁMCI V4.....	16
POHLED A POSTUP V ČR	17
VLÁDA ČR	17
PARLAMENT ČR	19
K DOPADŮM BREXITU	20
MOŽNÉ SCÉNÁŘE.....	20
DOPADY NA EU A ČR.....	22
<i>Přesídlení unijních institucí... 23</i>	
ZDROJE.....	23

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Brexit	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autor: Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Studie č. 3.213	První vydání edice: červenec 1991
Datum: listopad 2017	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Brexit, vystoupení Spojeného království z Evropské unie, Spojené království, proces vystoupení z EU, článek 50 SEU	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Práce Parlamentního institutu se věnuje otázce vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Práce je rozdělena na několik částí. První částí je úvod, kde je stručně nastíněna aktuální situace a právní základ pro vystoupení z EU. Druhá část představuje události ve Spojeném království, rozebírá referendum z června 2016, věnuje se následnému politickému vývoji i procesu notifikace dle čl. 50 SEU. Je představen EU (Withdrawal) Bill a postoje Spojeného království, včetně projevu Theresy Mayové v září 2017 ve Florencii. Třetí část práce se věnuje událostem v rámci EU-27, zejména tedy dokumentům vydaným v souvislosti s vyjednáváním o vystoupení. Tato část rovněž stručně představuje, jak se otázce věnují národní parlamenty ČS. Čtvrtá část představuje aktuální stav vyjednávání, shrnuje pokrok po proběhlých vyjednávacích kolech, možný posun do druhé fáze vyjednávání a další otázky. Tato část odráží stav ke dni 20. října 2017. Další dvě kapitoly práce se věnují postupu a pohledu v rámci V4, resp. ČR. Závěrem jsou představeny možné scénáře budoucího vztahu UK-EU, dopady Brexitu a je stručně zmíněna i otázka přesunu agentur z UK.

Obsah

ÚVOD	4
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ V EU	4
PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO VYSTOUPENÍ Z EU	4
POSTUP VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ	5
REFERENDUM ČERVEN 2016.....	5
NOVÁ VLÁDA.....	6
POSTOJE SKOTSKA, SEVERNÍHO ÍRSKA	6
SOUDNÍ PROCES	6
PŘEDČASNÉ VOLBY.....	7
EU (WITHDRAWAL) BILL	7
PROJEV THERESY MAYOVÉ VE FLORENCII.....	8
POSTUP V RÁMCI EU-27	9
EVROPSKÁ RADA	9
EVROPSKÁ KOMISE	10
RADA EU	11
EVROPSKÝ PARLAMENT	11
ODEZVA V NÁRODNÍCH PARLAMENTECH	12
<i>O co národní parlamenty přišly vlivem Brexitu</i>	13
AKTUÁLNÍ STAV VYJEDNÁVÁNÍ	14
KOLA VYJEDNÁVÁNÍ.....	14
POZIČNÍ DOKUMENTY	15
DALŠÍ KROKY	16
<i>EHP</i>	16
POHLED A POSTUP V RÁMCI V4	16
POHLED A POSTUP V ČR	17
VLÁDA ČR	17
PARLAMENT ČR	19
K DOPADŮM BREXITU	20
MOŽNÉ SCÉNÁŘE	20
DOPADY NA EU A ČR	22
<i>Přesídlení unijních institucí</i>	23
ZDROJE	23

Úvod

Ve středu 29. března 2017 premiérka Spojeného království Theresa Mayová oficiálně oznámila záměr Spojeného království vystoupit z Evropské unie předsedovi Evropské rady Donaldu Tuskovi podle článku 50 Smlouvy o Evropské unii (dále SEU).¹ **Došlo tedy k aktivaci článku 50 SEU a k nastartování procesu vystoupení z Evropské unie.** Premiérka Theresa Mayová tak učinila poté, co 13. března Parlament Spojeného království schválil zákon o oznámení záměru o vystoupení z Evropské unie² a stvrdil tím tak výsledek referenda konaného v červnu 2016.³

Spojené království v EU

Spojené království je členským státem Evropské unie, resp. Evropských společenství od 1. ledna 1973. V Evropském parlamentu má země 73 křesel. Účinek komunitárnímu právu v národním právním systému Spojeného království dal zákon o Evropském společenství z roku 1972 a posléze ratifikace Smluv. Spojené království není členem eurozóny ani schengenského prostoru a projevuje se také zvýšenou citlivostí vůči sociální politice a rezistencí vůči sociálním právům v Listině základních práv EU.

Právní základ pro vystoupení z EU

Vystoupení z Evropské unie je upraveno primárním právem, konkrétně v **článku 50 SEU**, kde se v odstavci 1 praví, že „Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.“ Dle článku 50 SEU členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. Toto oznámení je formálním zahájením výstupových jednání. Pro toto oznámení není od okamžiku učinění rozhodnutí stanovena žádná časová lhůta. Toto rozhodnutí probíhá dle ústavních předpisů daného členského státu. Odstavec 2 článku 50 SEU dále stanoví, že Unie s ohledem na pokyny Evropské rady sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Samotné vyjednávání bude prováděno Evropskou komisí dle pokynů Evropské rady, na kterých se Evropská rada dohodne jednomyslně. Poté bude dohoda o podmínkách vystoupení schválena Spojeným královstvím, Evropským parlamentem a v Radě kvalifikovanou většinou. Dohoda o rámci budoucích vztahů bude schválena všemi členskými státy a Evropským parlamentem, jelikož půjde pravděpodobně o tzv. smíšenou smlouvu. Odstavec 3 čl. 50 SEU stanoví, že Smlouvy přestávají být pro dotýčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo, nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení jeho záměru vystoupit Evropské radě. Tato lhůta může být prodloužena jednomyslně Evropskou radou po dohodě s dotýčným členským státem. Člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, se ve výše uvedených případech nepodílí na jednání ani rozhodnutí Evropské rady či Rady. Jinak je ale vystupující členský stát stále členem Unie až do okamžiku vystoupení dle výše uvedeného. Pokud by po dvou letech nebyla uzavřena dohoda a nebyla by nalezena vůle prodloužit termín, pak po vypršení dvou let Spojené království automaticky Unii opustí (v noci z 29. na 30. března 2019). Pokud by se nepodařilo najít

¹ Notifikační dopis je dostupný [zde](#).

² Dostupný [zde](#).

³ V červnovém referendu o vystoupení se 52 % voličů vyjádřilo pro vystoupení Spojeného království z Evropské unie, pouze 48 % voličů bylo pro setrvání Spojeného království v Evropské unii. Výsledky hlasování se však lišily v jednotlivých částech království. V Anglii se vyslovilo 53,4 % voličů pro vystoupení z Evropské unie, ve Walesu 52,5 %. V Severním Irsku hlasovalo pro vystoupení 44,2 % voličů, ve Skotsku dokonce jen 38 %.

dohodu o obchodních vztazích UK-EU, řídily by se pravidly Světové obchodní organizace včetně celních i necelních překážek. Ohledně toho, jestli je možné vzít zpět aktivaci článku 50 SEU, nepadají mezi odborníky shoda. Dohoda o vystoupení bude pravděpodobně součástí primárního práva, ale s nižší právní silou, než základní smlouvy. Následovat bude pravděpodobně modifikace základních smluv.

Postup ve Spojeném království

Referendum červen 2016⁴

V letech 1997 až 2010 vládla ve Spojeném království Labouristická strana, která byla Evropské unii otevřená. Vítězem voleb v roce 2010 se však stala Konzervativní strana vedená Davidem Cameronem, která je proti přijetí eura a byla i proti přijetí Lisabonské smlouvy. Konzervativní strana vyhrála i volby v květnu 2015. Svoji předvolební kampaň spojila se slibem uspořádání referenda o setrvání v EU do konce roku 2017 – to hned po vyhraných volbách Cameron potvrdil. Referendum proběhlo na základě zákona o referendu o Evropské unii z roku 2015.⁵ Cameronovým cílem však vystoupení z EU nebylo, proto se snažil v mezidobí znovu vyjednávat postavení Spojeného království v EU, a tím přesvědčit občany, aby hlasovali v referendu pro setrvání v Unii. V listopadu 2015 Cameron poslal dopis předsedovi Evropské rady Donaldu Tuskovi, kde představil své návrhy, které měly směřovat k větší konkurenceschopnosti EU, k uspořádání ekonomických záležitostí tak, aby nebylo o státech, jež nejsou členy eurozóny, rozhodováno bez nich, k větší suverenitě Spojeného království a národních parlamentů a k upravení otázky migrace v rámci EU, zejména v oblasti sociálního zabezpečení. K dohodě o těchto požadavcích došlo na summitu Evropské rady v únoru 2016, kdy byl přijat soubor ujednání, který tvoří přílohu standardních závěrů Evropské rady.⁶ Tato ujednání měla nabýt účinku v den, kdy vláda Spojeného království oznámí generálnímu tajemníkovi Rady, že se Spojené království rozhodlo zůstat členem Evropské unie, a měla zaniknout, pokud by výsledkem referenda ve Spojeném království bylo, že Spojené království má z Evropské unie odejít (*should the result of the referendum in the United Kingdom be for it to leave the European Union, the set of arrangements will cease to exist*).⁷ Tento soubor ujednání tedy zanikl.

Ve čtvrtek 23. června 2016 se voliči ve Spojeném království vyjádřili pro odchod z Evropské unie. Výsledek referenda byl 52 %⁸ voličů pro vystoupení, 48 %⁹ pro setrvání. Volební účast byla 72 %¹⁰ registrovaných voličů. Výsledky hlasování se lišily v jednotlivých částech Spojeného království. V Anglii se vyslovilo 53,4 % voličů pro vystoupení z Evropské unie, ve Walesu 52,5 %. V Severním Irsku hlasovalo pro vystoupení 44,2 % voličů, ve Skotsku dokonce jen 38 %. Zároveň volební účast byla v Severním Irsku a Skotsku nižší než v ostatních částech Spojeného království.¹¹ Referendum, které proběhlo v červnu 2016 ve Spojeném království, nebylo právně závazné, mělo pouze poradní charakter. Ačkoliv v minulosti bylo ve Spojeném království pořádáno referendum, které zavazovalo parlament, při přípravě referenda v roce 2016 nebylo k takovým krokům přistoupeno. Každopádně

⁴ Referendum v roce 2016 mělo být jakousi obdobou referenda z roku 1975, které se konalo za vlády labouristického premiéra Harolda Wilsona. (Kruliš, K. Britské členství v EU: postoje, budoucnost a alternativy.)

⁵ European Union Referendum Bill je dostupný [zde](#).

⁶ Dostupné [zde](#).

⁷ K obsahu těchto ujednání a posílení role národních parlamentů viz Balounová, Syllová: Právní posouzení dohody o novém řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie z hlediska posílení úlohy národních parlamentů. Únor 2016. Parlamentní institut.

⁸ 51,9 %, což představuje 17 410 742 hlasů.

⁹ 48,1 %, což představuje 16 141 241 hlasů.

¹⁰ 72,2 %.

¹¹ Volební účast 73 % v Anglii, 62,7 % v Severním Irsku, 67,2 % ve Skotsku a 71,7 % ve Walesu.

je upozorňováno na to, že si lze jen těžko představit lepší příklad opovrhování demokratickým řádem než nerespektování výsledku takového celostátního referenda.¹² Proto se od začátku očekávalo, že se parlament bude výsledkem referenda řídit. Ačkoliv se také hned vzápětí začaly objevovat snahy o to výsledek zvrátit.¹³ Někteří také upozorňují na to, že EU již byla svědkem opakujících se referend.

Nová vláda

Vzápětí po vyhlášení výsledků referenda premiér David Cameron oznámil, že odstoupí z funkce premiéra. Již 13. července 2016 byla jmenována nová britská premiérka Theresa Mayová, která se hned proslavila svým výrokiem „*Brexit means Brexit*“ (Brexit znamená Brexit). Mezitím přes 4 miliony Britů podepsalo petici za nové referendum, vláda však petici odmítla. Ve Spojeném království bylo zřízeno Ministerstvo pro vystoupení z Evropské unie, jehož ministrem je David Davis, rovněž bylo zřízeno Ministerstvo pro mezinárodní obchod (ministrem je Liam Fox). Ministrem pro zahraniční věci a věci Commonwealthu se stal Boris Johnson, který stál v čele kampaně za vystoupení v rámci Konzervativní strany. Tito tři představitelé britské vlády jsou někdy v praxi označováni jako tzv. tři brexitýři (*Three Brexiteers*). Premiérka Theresa Mayová se vzápětí vyjádřila, že Spojené království se hodlá vzdát svého předsednictví v Radě EU v druhé polovině roku 2017. Tak se skutečně stalo, předsedající zemí je v druhé polovině roku 2017 Estonsko. Začátkem podzimu se premiérka Theresa Mayová vyjádřila k oznámení záměru vystoupit z EU – takové oznámení očekávala do konce března 2017. To oznámila i na říjnovém zasedání Evropské rady. Boris Johnson se nechal slyšet, že očekává oznámení záměru vystoupit Spojeným královstvím na začátku roku 2017, přičemž očekává vystoupení do 2 let (do voleb do EP v roce 2019).¹⁴

Postoje Skotska, Severního Irska

Krátce po červnovém referendu se objevily hlasy pro osamostatnění Skotska. Skotská vláda představila návrh zákona o referendu o osamostatnění Skotska v říjnu 2016.¹⁵ Poslední zprávy ale nepotvrzují velký zájem o nové referendum.¹⁶ Role Skotska a Severního Irska je v současnosti diskutována. Objevily se hlasy, že je nutný jejich souhlas ke spuštění procesu vystoupení.¹⁷ Tyto hlasy však byly lednovým rozhodnutím soudu umlčeny (viz dále).

Soudní proces

Skupinou žalobců byla podána správní žaloba proti správnímu orgánu – vládě. Veřejnou tvář žalujících je bankéřka a filantropka Gina Miller (odtud tedy populární název *The Miller Case*). Otázkou bylo, zda dle ústavního práva Spojeného království je vláda (která koná jménem Koruny)

¹² Richard Ekins: The Legitimacy of the Brexit Referendum

¹³ Př. Parlament bude muset zrušit Zákon o Evropských společenstvích z roku 1972; někteří mají za to, že členové parlamentu tak nemusí učinit, pokud se domnívají, že je to v zájmu Spojeného království (více: Robertson, G. How to stop Brexit: get your MP to vote it down. In: Theguardian.com [online], 27. 6. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/27/stop-brexit-mp-vote-referendum-members-parliament-act-europe>).

¹⁴ Více viz: Británie začne jednat o odchodu z EU začátkem roku 2017, oznámil Johnson. In: Lidovky.cz [online]. 22. 9. 2017 [cit. 13. 10. 2017].

¹⁵ Dostupné [zde](#).

¹⁶ Webster, C. Majority of Scots do not want another independence vote in near future, survey shows. In: independent.co.uk. [online]. 29. 1. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/scottish-independence-referendum-not-wanted-snp-survey-sunday-times-a7552161.html>.

¹⁷ McDonald, H, Wintour, P. Northern Ireland could veto Brexit, Belfast high court told. In: Theguardian.com [online]. 4. 10. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/04/ireland-to-keep-special-status-to-keep-open-border-with-uk-amid-hard-brexit-fears>.

oprávněna použít své výsadní pravomoci a notifikovat úmysl Spojeného království o vystoupení z EU dle článku 50 SEU.¹⁸

Vrchní soud rozhodl ve čtvrtek 3. listopadu 2016 ve smyslu, že vláda nemá pravomoc dle královských prerogativ notifikovat dle čl. 50 SEU úmysl Spojeného království vystoupit z EU. Soud se nevyjádřil k tomu, co musí před notifikací vláda učinit, ale je jasné, že je potřeba vydání zákona parlamentem.¹⁹ Britská vláda se proti tomuto rozhodnutí následně odvolala k Nejvyššímu soudu, který 24. ledna 2017 poměrem hlasů osm ku třem potvrdil stanovisko Vrchního soudu. Nejvyšší soud tak potvrdil dlouholetou tradici, že zásadní rozhodnutí měnící ústavní pořádek musí podléhat schválení parlamentem. Je tedy potřeba souhlasu obou komor Parlamentu Spojeného království. Dobrou zprávou pro vládu Theresy Mayové bylo však doplňkové konstatování soudu, že vztahy s Evropskou unií spadají plně do kompetencí centrální vlády Spojeného království, a tudíž nebude potřeba, aby byl Brexit schválen ještě parlamenty decentralizovaných oblastí, tedy Skotským parlamentem, Velšským národním shromážděním a Severoirským shromážděním.²⁰ Vláda prohlásila, že rozsudek respektuje, zároveň bylo znovu potvrzeno, že se vláda chystá notifikovat vystoupení do konce března 2017. Britská vláda hned dva dny po potvrzovacím rozsudku (ve čtvrtek 26. ledna 2017) představila parlamentu zákon o notifikaci úmyslu vystoupit z Evropské unie, respektive o zmocnění premiérky k učinění takové notifikace dle článku 50 SEU. Vláda rovněž slíbila brzy předložit parlamentu tzv. bílou knihu, tedy manuál odchodu Spojeného království z EU.

Návrh zákona o notifikaci úmyslu vystoupit z Evropské unie byl představen 26. ledna 2017. Zazněly požadavky na to, aby ještě před tím, než se poslanci začnou zákonem zabývat, byla představena bílá kniha. Z opozičních stran zazněly různé návrhy na doplnění zákona – týkající se např. podávání pravidelných zpráv parlamentu ze strany vlády (ze strany Labouristů), ochrany pracovníků (také Labouristé), záruk pro Skotsko (Skotská národní strana), nebo záruk o dalším referendu schvalujícím dohodu o budoucích vztazích s EU (Liberální demokraté). Nicméně již v době představení návrhu se očekávalo jeho schválení – většinou Konzervativní strany i Labouristy.²¹ K tomu skutečně došlo a v březnu 2017 byl zákon schválen.

Ve čtvrtek 2. února 2017 byla v britském parlamentu představena vládou Spojeného království tzv. **Bílá kniha – plán pro vystoupení Spojeného království z EU a pro nové partnerství s EU**.²² Dokument dále rozvádí 12 bodů, které premiérka Mayová představila již v lednu 2017.

Předčasné volby

V dubnu 2017 vyhlásila britská premiérka předčasné volby ve Spojeném království na 8. června 2017. Ve volbách těsně zvítězila Konzervativní strana premiérky Theresy Mayové, která sestavila menšinovou vládu s podporou Demokratické unionistické strany (DUP). Strana nezávislosti Spojeného království (UKIP) nezískala ani jeden mandát.

EU (Withdrawal) Bill

13. července 2017 byl v Dolní sněmovně Parlamentu Spojeného království představen vládní návrh zákona tzv. **European Union (Withdrawal) Bill**, tedy zákon o zrušení zákona o Evropském společenství z roku 1972²³ a dalších ustanoveních v souvislosti s vystoupením Spojeného království

¹⁸ Rozsudek Vrchního soudu je dostupný [zde](#).

¹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu je dostupný [zde](#); více [zde](#).

²⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu je dostupný [zde](#).

²¹ Leg. proces je dostupný [zde](#).

²² Dostupné [zde](#).

²³ Tzv. 1972 European Communities Act, jehož prostřednictvím jsou v současnosti založeny právní účinky práva EU na území UK.

z Evropské unie.²⁴ Hlavními cíli tohoto zákona je zrušení zákona o Evropském společenství z roku 1972, čímž bude také zrušena platnost práva EU v UK, překlomit stávající právo EU do režimu vnitrostátního práva Spojeného království, což bude ve zkratce znamenat, že to samé právo bude platit v první den po Brexitu jako v poslední den před ním, a to s určitými výjimkami. Tímto dojde k tomu, že evropské právo se stane součástí vnitrostátního práva a později bude moci být měněno či rušeno. Rušeno bude moci být přímo vládou, díky tzv. klauzuli Jindřicha VIII. (*Henry VIII. Clause*). EU (Withdrawal) Bill (dříve označovaný jako Great Repeal Bill) tedy zaručí, že unijní právo bude jako součást britského právního řádu platit s určitými výjimkami ke dni vystoupení z EU i nadále, nevíme však, po jak dlouhou dobu tomu tak bude. Návrh zákona v noci z 11. 9. na 12. 9. 2017 prošel ve druhém čtení v Dolní sněmovně. V Dolní sněmovně britského parlamentu rovněž došlo ke schválení důležité změny v uspořádání výborů (zejména ve výboru k EU (Withdrawal) Bill) tak, aby vláda měla ve výborech, které jsou vytvořeny k projednání určitého návrhu zákona (*Public Bill Committees*), většinu.

EU (Withdrawal) Bill má pět základních důsledků. Za prvé zrušuje Zákon o Evropských společenstvích z roku 1972 (*The European Communities Act 1972*) ke dni vystoupení Spojeného království z EU. Důsledkem toho bude neúčinnost zakládacích smluv, sekundárního práva, rozsudků Soudního dvora EU, principů práva EU, atp. Ale již za druhé dává zákon formu domácího vnitrostátního práva v a po dni vystoupení legislativě EU s přímým účinkem (*Direct EU Legislation*) a to v podobě platné a účinné přede dnem vystoupení. Toto ustanovení tedy znamená v zásadě účinek nařízení a některých rozhodnutí. Tyto však budou platné pouze v anglickém znění. To se jeví jako problematické. Dále vnitrostátní právo odvozené od práva EU bude platné v den a po dni vystoupení ve formě jako před vystoupením. V tomto případě se jedná zejména o právní předpisy, která provádějí směrnice EU. Dále jsou přiznána určitá práva s určitými výjimkami. Jedná se o práva, pravomoci, odpovědnost, závazky, omezení, opravné prostředky a řízení, které bezprostředně přede dnem vystoupení jsou uznána a možná ve vnitrostátním právu dle oddílu 2(1) Zákona o Evropských společenstvích z roku 1972 a jsou prosazena, dovolena a následována. Z těchto práv jsou ale výjimky. Účinek přednosti práva EU je rušen s určitými výjimkami. Dále nebude účinná Listina základních práv a svobod Evropské unie, obecné zásady práva EU vyplývající z judikatury SDEU a rozsudky SDEU učiněné před dnem vystoupení, atp. EU (Withdrawal) Bill také obsahuje interpretační ustanovení; ta jsou určena pro britské soudy. EU (Withdrawal) Bill je v současné době v britském parlamentu²⁵, takže může ještě dojít k určitým změnám. Někteří členové parlamentu už k němu vnesli svoje výhrady (Dominic Grieve, Joanna Cherry²⁶).

Jedna z kontroverzí EU (Withdrawal) Bill je nazývána jako demokratický oxymoron. Tím se myslí tzv. klauzule Jindřicha VIII. (*Henry VIII. Clause*), která znamená, že britská vláda bude moci v budoucnu měnit právo bez souhlasu parlamentu. Faktickým důsledkem referenda tedy bude posílení pravomocí vlády.

Návrh zákona hovoří o dni vystoupení (*exit day*), ale ten není zákonem konkrétně stanoven.

Projev Theresy Mayové ve Florencii

22. září 2017 učinila Theresa Mayová projev ve Florencii (Itálie). V tomto projevu premiérka Mayová zopakovala svoje přání budoucího hlubokého a zvláštního partnerství mezi UK a EU a vyzvala k inovativnímu řešení. Premiérka vyzvala k posunutí jednání do druhé fáze a zabývala se představou o nové dohodě zahrnující zejména obchod a bezpečnost. UK opustí jednotný vnitřní trh i celní unii, zároveň však respektuje nedělitelnost svobod vnitřního trhu. Mayová odmítla

²⁴ Dostupný [zde](#).

²⁵ Ke dni 13. 10. 2017 byl návrh zákona v Dolní komoře (House of Commons).

²⁶ Poslanci Dolní sněmovny.

setrvání v Evropském hospodářském prostoru i cestu vyjednání dohody o volném obchodu po vzoru Kanady (CETA). Zdůraznila, že v den odchodu budou platit ta samá pravidla, proto jde o zcela novou situaci, kdy je potřeba ne přiblížit pravidla, ale vyřešit, co se bude dít v případě jejich změny. Mayová odmítla jurisdikci SDEU. Ale připustila možnost přímého účinku dohody o vystoupení a to, že britské soudy budou přihlížet k rozsudkům SDEU. Mayová řekla, že bude zapotřebí silného a vhodného mechanismu řešení sporů. UK nabízí dohodu pro budoucí bezpečnost, prosazování práva a spolupráci ve věcech trestních. Mayová řekla, že UK přestane být členem EU 29. března 2019, po kterém již nebude mít v Radě, Evropské radě a v EP své zástupce. Připustila možnost přechodného období (*implementation period*) v délce přibližně dva roky.²⁷ V tomto období by měla být uzavřena dohoda o budoucích vztazích. UK bude rovněž vyjednávat obchodní dohody. Mayová dále zmínila finanční vypořádání, řekla, že žádný členský stát by neměl platit více nebo dostat méně následkem Brexitu. To se však vztahuje jen na současné rozpočtové období. Dále se nechala slyšet, že UK bude ctít závazky převzaté během členství. Mayová zmínila i otázku Irska/Severního Irska a prohlásila, že je shoda na respektu k Belfast Agreement (*The Good Friday Agreement*, Velkopáteční dohoda) a ke Common Travel Area (společný prostor cestování). UK dále počítá s přispíváním v programech a politikách, kterých se bude nadále účastnit – zde zmínila otázky vědy, výzkumu, vzdělání, kultury a bezpečnosti. Philip Hammond prý dokonce prosazuje tříleté přechodné období, během kterého by UK zůstala součástí evropského trhu i celní unie.²⁸ Objevily se zprávy, že v roce 2019 mají ve Spojeném království proběhnout další volby.

Postup v rámci EU-27

Evropská rada

Vzápětí po oznámení notifikace představil předseda Evropské rady Donald Tusk společné prohlášení Evropské rady ve formátu EU-27. V tomto prohlášení Evropská rada deklarovala, že prvním krokem je přijetí pokynů (*guidelines*) pro vyjednávání Evropskou radou. Návrh těchto pokynů zaslal D. Tusk členským státům dne 31. března 2017. Po diskuzi na úrovni šerpů (poradců prezidentů a premiérů členských zemí pro EU) a na úrovni Rady pro obecné záležitosti byly **pokyny jednomyslně přijaty 29. dubna 2017** na mimořádném zasedání Evropské rady ve složení EU-27 (Evropská rada (článek 50)). Tyto pokyny jsou politickým mandátem pro jednání. Pokyny v návaznosti na oznámení Spojeného království podle článku 50 SEU mají spíše obecný charakter a podle vlády ČR jsou v obecném souladu s východiskem ČR.

V pokynech je zmíněno, že bude zvolen vícefázový přístup, přičemž prioritou je spořádané vystoupení, a že při jednáních Unie zachová jednotu. Dokument je rozdělen na 6 částí. V části jedna jsou uvedeny základní zásady, mezi které patří snaha o zachování blízkého partnerství se Spojeným královstvím nebo to, že zachování integrity jednotného trhu vylučuje možnost účasti založené na odvětvovém přístupu. Druhá část se věnuje fázím vyjednávání. Prvním krokem je vyjednání dohody o vystoupení²⁹, druhým dohoda o budoucích vztazích, kterou lze formálně uzavřít až

²⁷ Dostupné [zde](#).

²⁸ Klekner, R. Jednání o Brexitu ustrnula, Londýn je nejednotný, zlobí se EU. In: Euractiv.cz [online], 10. 10. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/jednani-o-brexitu-ustrnula-londyn-je-nejednotny-zlobi-se-eu/>.

²⁹ Cílem první fáze jednání má být:

- poskytnout občanům, podnikům, subjektům a mezinárodním partnerům co nejsrozumitelnější informace a co nejvyšší právní jistotu ohledně bezprostředních dopadů vystoupení Spojeného království z Unie;
- vyřešit vyvázání Spojeného království z Unie a ze všech práv a povinností, které pro něj vyplývají z jeho závazků jakožto členského státu.

po vystoupení, ale během jednání o vystoupení je k ní přihlédnuto.³⁰ Závěrem této části je zmíněna možnost přechodných ujednání. Další dvě kapitoly se věnují podrobnostem dohod, resp. prioritám v jejich vyjednávání.³¹

Během zasedání Evropské rady (článek 50) v červnu 2017 vedoucí představitelé potvrdili procesní postupy pro přesun agentur EU, které mají v současné době sídlo ve Spojeném království.³²

Evropská rada (článek 50) v říjnu 2017 nekonstatovala dostatečný pokrok ve vyjednávání po proběhlých pěti vyjednávacích kolech. Evropská rada (článek 50) v prosinci 2017 by se tomuto tématu měla znovu věnovat, a pokud uzná, že bylo dosaženo dostatečného pokroku, vydá další pokyny pro vyjednávání o budoucích vztazích a o přechodných ujednáních. V návaznosti na toto vyzvala Radu (článek 50) spolu s vyjednavatelem Unie k zahájení interních přípravných jednání.³³

Budoucí setkání Evropské rady je naplánováno 14. až 15. prosince 2017. Další summity proběhnou příští rok, v březnu, červnu, říjnu a prosinci.

Evropská komise

3. května 2017 předložila Evropská komise Radě (na úrovni COREPERu) doporučení pro rozhodnutí Rady, kterým se Komise zmocňuje k zahájení jednání o dohodě se Spojeným královstvím. Tímto rozhodnutím došlo ke **zmocnění Komise k zahájení jednání** o dohodě se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o podmínkách jeho vystoupení z Evropské unie a z Evropského společenství pro atomovou energii jménem Unie, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unii, a zároveň byla **Komise jmenována vyjednavatelem Unie. Jednání jsou vedena s ohledem na pokyny přijaté Evropskou radou a v souladu se směrnicemi pro jednání uvedenými v příloze.** Doporučené směrnice se týkají první fáze vyjednávání, která se zaměří na prioritní otázky, jež byly v této fázi označeny za nezbytně nutné k zajištění spořádaného vystoupení. Tyto směrnice je možné dle potřeby upravovat.

Nejdůležitější body směrnic³⁴:

- V souvislosti s prioritami nastavenými Evropskou radou pro první fázi vyjednávání by dohoda měla zajistit nezbytné účinné, vymahatelné, nediskriminační a komplexní záruky **práv občanů** a jejich rodin z 27 členských států ve Spojeném království a občanů Spojeného království a jejich rodin ve 27 členských státech EU, včetně práva získat po nepřetržitém období oprávněného pobytu v délce pěti let trvalý pobyt.

Je stanoveno, že dohoda by měla upravit alespoň definice osob, na něž se práva vztahují; definice práv, jež mají být chráněna³⁵; ochranu uznaných diplomů, osvědčení a jiných dokladů o dosažené kvalifikaci.

- Jsou stanoveny zásady finančního vypořádání:

Jednorázové **finanční vypořádání** by mělo zajistit, že Unie i Spojené království dodrží závazky vyplývající z celého období členství Spojeného království v Unii. Tyto závazky

³⁰ Theresa Mayová by na rozdíl od EU upřednostnila vyjednávat o obou dohodách současně. Dle pokynů Evropské rady by měly být zahájeny předběžné a přípravné diskuze o rámci dohody o budoucích vztazích jakmile Evropská rada rozhodne, že byl v první fázi učiněn dostatečný pokrok směrem k dosažení uspokojivé dohody o podmínkách spořádaného vystoupení.

³¹ Podrobnosti viz v těchto pokynech, jež jsou dostupné [zde](#), a dále ve směrnicích, které jsou představeny níže.

³² Viz dále, dokument je dostupný [zde](#).

³³ Závěry Evropské rady (článek 50), 20. října 2017 jsou dostupné [zde](#).

³⁴ Dostupné [zde](#).

³⁵ Představa EU o těchto definicích je v dokumentu načrtnuta.

zahrnují finanční závazky včetně závazků podmíněných a jakékoli další závazky vyplývající ze základního aktu ve smyslu článku 54 finančního nařízení. Kromě toho by Spojené království mělo plně pokrýt zvláštní náklady související s procesem vystoupení, jako je přemístění agentur nebo jiných subjektů Unie. Je stanovena metoda výpočtu, s tím, že závazky by měly být uvedeny v eurech a měly by být dohodnuty způsoby plateb. Dohoda by kromě jiného měla obsahovat i výpočet celkové částky, kterou Spojené království musí zaplatit.

- Dohoda by měla vyjasnit situaci ohledně zboží uvedeného na trh přede dnem vystoupení, jakož i ohledně probíhajících řízení.
- Jsou řešeny otázky Irska a Kypru.
- Dohoda by měla obsahovat ustanovení týkající se celkově rozhodného práva dohody.
- Jakmile Evropská rada rozhodne, že bylo dosaženo dostatečného pokroku, aby jednání mohla postoupit do další fáze, budou vydány nové soubory směrnic pro jednání.
- Je stanoveno, že Komise povede jednání za průběžné koordinace a stálého dialogu s Radou a jejími přípravnými orgány. Rada a výbor COREPER, kterým bude nápomocna pracovní skupina pro článek 50, budou Komisi poskytovat s ohledem na pokyny Evropské rady a v souladu se směrnicemi pro jednání vodítka. Komise bude včas informovat přípravné orgány Rady. Za tímto účelem Rada před každým kolem jednání a po něm zorganizuje schůzku pracovní skupiny pro článek 50.
- Dohoda by měla stanovit den vystoupení nejpozději na 30. března 2019 v 00:00 hodin (bruselského času), pokud Evropská rada v souladu s čl. 50 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii po dohodě se Spojeným královstvím jednomyslně nerozhodne o prodloužení této lhůty. Ode dne vystoupení se Spojené království stane třetí zemí.

Rada EU

22. května 2017 Rada pro obecné záležitosti ve složení EU-27 (Rada pro obecné záležitosti (článek 50) přijala rozhodnutí Rady o zmocnění Komise k zahájení jednání jménem Unie o dohodě se Spojeným královstvím o podmínkách jeho vystoupení. Komise byla jmenována vyjednavatelem Unie. Tato jednání jsou vedena s ohledem na pokyny přijaté Evropskou radou a v souladu se směrnicemi pro jednání, které jsou přílohou tohoto rozhodnutí Rady (viz výše).³⁶ Rada rovněž zřídila **ad hoc pracovní skupinu k článku 50 SEU**.³⁷ Ta je nápomocna COREPERu a Radě. Byly zveřejněny hlavní zásady transparentnosti pro účely jednání podle článku 50 SEU, jak je dne 17. května 2017 potvrdil COREPER.³⁸

Evropský parlament

Evropský parlament se poprvé po učinění oficiální notifikace tématem Brexit zabýval na plenárním zasedání ve dnech 3. – 6. dubna 2017 ve Štrasburku. Na této schůzi dne 5. dubna 2017 přijal **usnesení o jednáních se Spojeným královstvím** poté, co oznámilo svůj záměr vystoupit z Evropské unie.³⁹ Jednou z nejdůležitějších priorit Evropského parlamentu je zaručení rovných práv pro občany EU žijící v UK a britské občany žijící v EU. Evropský parlament dále varoval před pokusy

³⁶ Dostupné [zde](#).

³⁷ Více info [zde](#).

³⁸ Dostupné [zde](#).

³⁹ Usnesení je dostupné [zde](#).

o „handlování“ s bezpečnostními otázkami výměnou za ekonomické vztahy. Rovněž byly odmítnuty pokusy o dohodu, která by obsahovala izolovaná opatření nebo ustanovení pro jednotlivé sektory. Je také zdůrazněno, že UK zůstává členem EU až do svého oficiálního odchodu se všemi svými právy a povinnostmi, včetně finančních závazků, které mohou pokračovat i po datu vystoupení. V usnesení lze také vidět představu o harmonogramu jednání. Usnesení uvádí, že jednání o přechodných opatřeních by mohla začít již během časového rámce dvou let, definovaného v článku 50, ale jen pokud dojde k významnému pokroku v dohodě o vystoupení. Taková přechodná opatření by dle Evropského parlamentu nemohla trvat déle než tři roky.⁴⁰ Evropský parlament se Brexitem zabýval i na plenárním zasedání ve dnech 15. až 18. května 2017, kdy byly diskutovány výsledky mimořádného summitu 29. dubna a navazující kroky. V Evropském parlamentu byla zřízena tzv. *Brexit Steering Group* neboli řídicí skupina pro Brexit, jejímž předsedou je Guy Verhofstadt (ALDE, koordinátor EP pro Brexit).⁴¹

Dne 3. října 2017 Evropský parlament přijal usnesení o stavu jednání se Spojeným královstvím.⁴²

Evropský parlament v tomto usnesení reagoval na projev premiérky Mayové na konci září 2017. Věnoval se právům občanů, Irsku a Severnímu Irsku, finančnímu vypořádání a pokroku v jednání. Úvodem bylo rovněž zmíněno přechodné období s tím, že toto přechodné období bude možné pouze na základě stávajících legislativních, rozpočtových, dohledových, justičních a donucovacích nástrojů a struktur Evropské unie; že takovéto přechodné období nemůže být ničím jiným než pokračováním celého *acquis communautaire*, což znamená plné uplatňování čtyř svobod (volný pohyb občanů, kapitálu, služeb a zboží), přičemž nesmí dojít k žádnému omezení volného pohybu osob stanovením nových podmínek; o tomto přechodném období lze uvažovat pouze v rámci plné jurisdikce Soudního dvora Evropské unie; na takovéto přechodné období lze přistoupit pouze tehdy, bude-li uzavřena plnohodnotná dohoda o vystoupení řešící veškeré otázky související s vystoupením Spojeného království z Evropské unie. Ohledně pokroku v jednání EP zastává názor, že ve čtvrtém kole jednání dosud nedošlo k dostatečnému pokroku, pokud jde o práva občanů, Irsko a Severní Irsko a vypořádání finančních závazků Spojeného království, a vyzývá Evropskou radu, aby se na svém zasedání v říjnu 2017 rozhodla odložit posouzení otázky, zda byl učiněn dostatečný pokrok, jestliže během pátého kola jednání nenastane ve všech třech oblastech významný průlom v souladu s tímto usnesením.

Odezva v národních parlamentech

Ve Francii byl na úrovni dolní komory francouzského parlamentu, tedy Národního shromáždění, zřízen zvláštní dočasný výbor pro Brexit, který má 24 členů. Jde o informační výbor, který se má zabývat procesem vystoupení a souvisejícími opatřeními. Výbor vznikl na popud předsedy Národního shromáždění Claude Bartolonea, který výboru předsedá.⁴³ Zvláštní výbor pro Brexit byl zřízen i francouzským Senátem; zasedají v něm členové výboru pro evropské záležitosti a zahraničního výboru. Předsedové těchto dvou výborů této monitorovací skupině, která má za úkol věnovat se nejen vystoupení UK z EU, ale i reformě Evropské unie, společně předsedají. Tato skupina má 20 členů napříč politickými stranami. V italském senátu byli jmenováni dva zpravodajové pro Brexit – pan Guerrieri pro výbor pro záležitosti EU a pan Sangalli pro výbor pro zahraniční záležitosti. V září 2017 přednesl Michel Barnier v italském parlamentu svůj projev. V komorách zbývajících zemí se Brexitu v zásadě věnují výbory pro evropské záležitosti.

⁴⁰ Komise nepovažuje za vhodné se zabývat přechodnými opatřeními již v úvodu jednání; podle Komise by se o nich mohlo jednat až v rámci jednání o budoucích vztazích.

⁴¹ Dalšími členy jsou Elmar Brok (PPE), Roberto Gualtieri (S&D), Philippe Lamberts (Verts/ALE), Gabriele Zimmer (GUE/NGL) a Danuta Hübner (PPE).

⁴² V českém jazyce je dostupné [zde](#).

⁴³ Informace o výboru dostupné ve francouzském jazyce [zde](#).

V některých komorách bylo uspořádáno zvláštní zasedání k Brexitu. Brexit je více sledován také v Irském parlamentu. Brexit je samozřejmě sledován v parlamentu Spojeného království. V dolní komoře, tedy v House of Commons, byl ustaven výbor pro proces vystoupení Spojeného království z Evropské unie.⁴⁴ Tento výbor se skládá z dvaceti členů parlamentu napříč politickými stranami a jeho předsedou je Rt Hon Hilary Benn. Výbor byl ustaven 31. října 2016.⁴⁵

O co národní parlamenty přišly vlivem Brexitu

Součástí souboru ujednání, který již zanikl, bylo i Rozhodnutí hlav států a předsedů vlád, zasedajících v Evropské radě, o novém řešení pro Spojené království, jehož součástí byl oddíl 3, který se věnoval roli národních parlamentů. V bodě 2 tohoto oddílu byla blíže definována zásada subsidiarity, v bodě 3 byl představen nový mechanismus včasného varování – tzv. červená karta, která měla doplnit stávající mechanismy žluté a oranžové karty. Tato červená karta by se aktivovala, pokud by odůvodněná stanoviska k nedodržení zásady subsidiarity v návrhu legislativního aktu Unie zaslaná během 12 týdnů od postoupení uvedeného návrhu představovala více než 55 % hlasů přidělených vnitrostátním parlamentům. V takovém případě mělo předsednictví Rady zařadit bod na pořad jednání Rady za účelem diskuze. Na základě této diskuze pak měli zástupci členských států jednající jako členové Rady dotčený návrh přestat dále zvažovat, „pokud nebude pozměněn s cílem vyřešit připomínky vyjádřené v odůvodněných stanoviscích.“

Již v průběhu jednání před Lisabonskou smlouvou byla uvažována úprava tzv. červené karty, podle které by Komise byla povinna vzít svůj návrh zpět v případě, že by dvě třetiny vnitrostátních parlamentů zaujaly záporné stanovisko.⁴⁶ Tento návrh byl však odmítnut. Každoročně se také objevují hlasy národních parlamentů k posílení mechanismu kontroly subsidiarity. Ve výroční zprávě Komise za rok 2015 o subsidiaritě a proporcionalitě⁴⁷ byla zmíněna neformální schůzka pořádaná nizozemskou Tweede Kamer v Bruselu k úloze vnitrostátních parlamentů, na níž byly projednány rovněž možnosti zlepšení mechanismu kontroly subsidiarity. V květnu se ve Varšavě a v říjnu v Lucemburku sešla neformální pracovní skupina vnitrostátních parlamentů za účelem projednání možného zlepšení mechanismu. Na základě těchto diskuzí byla Komise vyzvána, aby uvážila možnost vyloučení vánoční/novoroční přestávky a přestávek během prázdnin v činnosti orgánů EU při výpočtu osmitýdenní lhůty, v níž mohou vnitrostátní parlamenty vydat odůvodněné stanovisko. Rovněž se pravidelně objevují požadavky týkající se tzv. zelené karty, kdy by skupina vnitrostátních parlamentů mohla vyzvat Komisi k předložení návrhů. Dále je někdy navrhováno, aby se kontrola nevztahovala jen na subsidiaritu, ale i na soulad se zásadou proporcionality nebo právního základu návrhu. Také se objevují návrhy na prodloužení osmitýdenní lhůty. Konečně někdy se objevuje návrh, aby účinek stávající žluté karty byl přeměněn na účinek červené karty, tedy aby Komise musela návrh stáhnout nebo alespoň pozměnit. To bývá navrhováno zejména s ohledem na málo časté využívání mechanismů, resp. dosažení požadovaného počtu odůvodněných stanovisek. Žlutá karta byla zatím „udělena“ jen třikrát.⁴⁸

⁴⁴ Stránky výboru jsou dostupné [zde](#); seznam jeho členů je dostupný [zde](#).

⁴⁵ Tyto údaje pocházejí z informací od stálé zástupkyně PSP při EP ze studie, kterou si nechaly zpracovat parlamenty Maďarska a Nizozemska.

⁴⁶ Sylová, Pítrová, Paldusová a kol.: Lisabonská smlouva. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 1344 s., via Balounová, E. Sylová, J. Právní posouzení dohody o novém řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie z hlediska posílení úlohy národních parlamentů, Parlamentní institut, únor 2016

⁴⁷ KOM (2016) 469 v konečném znění

⁴⁸ Naposledy v roce 2016 k tzv. návrhu reformy směrnice o vysílání pracovníků (KOM (2016) 128 v konečném znění)

Aktuální stav vyjednávání

Kola vyjednávání

Samotná vyjednávání Spojeného království a EU byla zahájena schůzkou Michela Barniera (vedoucí vyjednávačského týmu Komise)⁴⁹ s Davidem Davisem (ministr pro Brexit ve vládě Theresy Mayové)⁵⁰ 19. června 2017. Druhé kolo vyjednávání (a zároveň první kolo substantivní) proběhlo ve dnech 17. – 20. července.

28. až 31. srpna pak proběhlo třetí kolo jednání. Třetí kolo vyjednávání se podle očekávání týkalo vypořádání finančních závazků Spojeného království vůči EU, práv občanů EU žijících na území Spojeného království po jeho vystoupení z EU a postavení Irska. Po třetím kole přišla britská vláda s návrhem, aby došlo k posunu začátku čtvrtého kola vyjednávání o jeden týden, tedy na 25. září 2017. V souvislosti s tímto posunem se Guy Verhofstadt⁵¹ nechal slyšet, že očekává důležitý projev britské premiérky Theresy Mayové.⁵² K tomu došlo 22. září ve Florencii.

Po třetím kole vyjednávání Michel Barnier vyjádřil následující:⁵³ v hlavních věcech nebyl učiněn progres; došlo k vyjasnění ohledně přeshraničních pracovníků, sčítání dob, probíhajících soudních řízení před SDEU; proběhla přínosná diskuze v otázce Irska - shoda na respektu ke Good Friday Agreement⁵⁴ a Common Travel Area, ohledně celního uspořádání, resp. hranic není shoda;⁵⁵ zatím nelze doporučit Evropské radě posun do druhé fáze vyjednávání o uspořádání budoucích vztahů; ochrana právního řádu EU a jednoty vnitřního trhu zůstávají hlavními principy; ohledně finančního vypořádání nepanuje shoda.

Čtvrté kolo vyjednávání tedy proběhlo v týdnu od 25. září. Michel Barnier se nechal slyšet, že toto kolo bylo konstruktivní. Ohledně práv občanů byla nalezena shoda na tom, že UK bude akceptovat přímý účinek dohody o vystoupení. Nicméně nebyla nalezena shoda ohledně jurisdikce SDEU, ze strany UK je stále odmítána. Dále přetrvávají nejasnosti ohledně slučování rodin (práv rodinných příslušníků), dávek sociálního zabezpečení a administrativních procedur v souvislosti se získáním „settled status“. Ohledně finančního vypořádání i přes projev Mayové zatím není jasno. V otázce Irska panuje shoda na zachování Common Travel Area (společný prostor cestování) a na respektování Good Friday Agreement (Velkopáteční dohoda). Nicméně řekl, že nebyl dosažen dostatečný pokrok potřebný k přechodu do druhé fáze vyjednávání.⁵⁶ Proslýchá se, že Barnier chtěl uzavřít kapitolu o právech občanů, ale nenalezl podporu u členských států.⁵⁷ Ze tří hlavních oblastí současných vyjednávání – tedy občanských práv, finančního vyrovnání a hranice mezi Severním Irskem a Irskem byl dosažen nejmenší pokrok zejména v otázce financí. Dalším problémem je odmítání jurisdikce SDEU. I přesto bylo čtvrté kolo vyjednávání prezentováno jako pozitivnější, vzhledem k projevu T. Mayové.

⁴⁹ „Hlavní vyjednávač Pracovní skupiny pro přípravu a vedení jednání se Spojeným královstvím podle článku 50 SEU“ Evropské Komise, jeho zástupkyní je Sabine Weyland.

⁵⁰ „Secretary of the State for Exiting the European Union“

⁵¹ Předseda tzv. Brexit Steering Group EP.

⁵² Rankin, J., Asthana, A. May to make 'important intervention' on Brexit, says Verhofstadt. In: Theguardian.com. [online]. 4. 9. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2017/sep/04/may-to-make-important-intervention-on-brexit-verhofstadt-predicts>.

⁵³ Dostupný [zde](#).

⁵⁴ Více info [zde](#).

⁵⁵ Více [zde](#).

⁵⁶ Dostupné [zde](#).

⁵⁷ Zdroj Twitter Charlese Granta.

Páté kolo vyjednávání běželo v týdnu od 9. října 2017. Objevily se zprávy, že páté kolo má řešit spíše otázky technického charakteru.⁵⁸ Ve čtvrtek 12. října na tiskové konferenci po pátém kole vyjednávání Michel Barnier řekl, že jednání bylo konstruktivní, byly objasněny určité body, ale nebyl učiněn žádný velký krok vpřed. Ohledně práv občanů řekl, že hlavními cíli jsou přímý účinek dohody o vystoupení a konsistentní výklad v UK a EU. Nejasnosti a rozdílné pohledy na otázky jurisdikce SDEU, slučování rodin a dávek sociálního zabezpečení trvají. Ohledně otázky Irska/Severního Irska jsou stále mapovány případné výzvy. Konečně ohledně finančního vypořádání UK nebylo schopno vyjádřit závazky, kterými se považují býtí vázání (v návaznosti na projev T. Mayové), o tomto nebyla vedena vyjednávání; vyjednávání jsou v otázce finančního vyrovnání zablokována. Michel Barnier závěrem uvedl, že nemůže doporučit Evropské radě v říjnu 2017 otevřít debatu o budoucím partnerství, tedy posunout vyjednávání do druhé fáze.⁵⁹ Stávající vyjednávání probíhají v tzv. první fázi vyjednávání, která má mít za cíl pouze vyjednání dohody o vystoupení. Až v druhé fázi bude řešena dohoda o budoucích vztazích. Podmínkou posunu do druhé fáze ale je odsouhlasení dostatečného pokroku (*sufficient progress*) v 1. fázi vyjednávání, které mělo nastat na summitu EU-27 v říjnu. Po třetím kole vyjednávání se ale objevily spekulace, že toto odsouhlasení může přijít možná až na summitu v prosinci. Tomu odpovídá i říjnové usnesení EP. Říjnový summit posun do druhé fáze nakonec neodsouhlasil (viz výše). Spojené království však chce vyjednávání posunout do druhé fáze co nejdříve, proto navrhlo intenzivnější vyjednávání. Přišlo s návrhem na tzv. nonstop vyjednávání, tento návrh byl zatím M. Barnierem odmítnut.

Poziční dokumenty

Britská vláda vydává několik druhů dokumentů, zejména tzv. poziční dokumenty (*position papers*), technické poznámky (*technical notes*) a dokumenty týkající se budoucího uspořádání vztahů mezi UK a EU (*future partnership papers*). K dokumentům týkajícím se budoucího uspořádání vztahů mezi UK a EU Evropská komise zatím nezaujímá pozici, resp. není o nich vyjednáváno. K těm dokumentům, které se zřetelně vztahují k dohodě o vystoupení, EK připravuje svoji pozici. Britská vláda vydala během července a srpna 2017 poziční dokumenty k soudním a správním řízením, jadernému materiálu a bezpečnosti, výsadám a imunitám, Severnímu Irsku a Irsku, zboží a přístupu k dokumentům a důvěryhodnosti dat.⁶⁰ Kromě těchto pozičních dokumentů vydala britská vláda také sedm dokumentů k budoucím vztahům UK – EU.⁶¹

Evropská komise vydává dva typy pozičních dokumentů – dokumenty určené pro EU-27 k diskuzi v Radě a dokumenty určené Spojenému království. Během května byly zveřejněny dokumenty k základním principům, k právům občanů a k finančnímu vyrovnání. Na konci května byly představeny dokumenty EK k probíhajícím soudním a administrativním procedurám, fungování institucí, agentur a těles, governance, zboží na trhu, justiční spolupráci v občanských a civilních věcech, justiční spolupráci v trestních věcech. Byl také zveřejněn poziční dokument k jadernému materiálu a bezpečnosti (Euratom).⁶² Na začátku září byly představeny tzv. guiding principles k Irsku/Severnímu Irsku a poziční dokumenty k problematice cel, veřejných zakázek, ochrany osobních dat a práv duševního vlastnictví.⁶³

⁵⁸ Paravicini, G. Brexit negotiators seek technical progress, In: Politico.eu [online]. 10. 9. 2017 [posl. zmena 10. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/brexit-negotiators-seek-technical-progress-talks-brussels-david-davis-michel-barnier/>.

⁵⁹ Zdroj [zde](#).

⁶⁰ K dispozici [zde](#).

⁶¹ Dostupné [zde](#).

⁶² K dispozici [zde](#).

⁶³ K dispozici [zde](#).

Evropská komise společně se Spojeným královstvím vydala po druhém, třetím i čtvrtém kole vyjednávání společné technické poznámky k pozicím ohledně práv občanů.⁶⁴

Další kroky

Evropská komise a Spojené království rovněž zahájili dialog s cílem dohodnout společný postup ve vztahu k závazkům vyplývajícím z členství ve Světové obchodní organizaci (WTO). Formální postupy s cílem rozdělit celní kvóty (TRQs) v Listině závazků EU ve zboží rozdělením TRQs k datu vystoupení UK z EU, by měly být zahájeny počátkem roku 2018. Za účelem zahájit neformální jednání je připraven společný dopis EU a UK členům WTO. Tento dopis byl zaslán 11. října 2017.⁶⁵

EHP

Theresa Mayová ve svém projevu 22. září 2017 spíše odmítla setrvání v Evropském hospodářském prostoru (EHP, angl.: European Economic Area - EEA). V tom případě bude muset dojít k zahájení aktivace čl. 127 dohody EHP. Tato záležitost nebyla v případě Miller řešena.

Otázka návratu do Evropského sdružení volného obchodu (EFTA) nebyla Mayovou vznesena. Někteří navrhují přistoupení k soudu EFTA.

Pohled a postup v rámci V4

Koordinační schůzka V4 proběhla již v pátek 25. června 2016. Již 27. června 2016 proběhlo v Praze zasedání ministrů zahraničních věcí Visegrádské skupiny, Německa a Francie. 28. června proběhla schůzka B. Sobotky jménem V4 s předsedou Evropské komise Jean-Claude Junckerem, s předsedou Evropské rady Donaldem Tuskem a předsedou Evropského parlamentu Martinem Schulzem k výsledkům referenda. Rovněž se uskutečnilo setkání V4 na úrovni premiérů. Výsledkem je Společné prohlášení předsedů vlád zemí Visegrádské skupiny: Důvěryhodná a akceschopná Unie.⁶⁶ Na konci srpna 2016 proběhl ve Varšavě summit premiérů Visegrádské skupiny za účasti německé kancléřky Angely Merkelové. I zde byla jedním z hlavních témat reforma EU.

Předsedové vlád zemí V4 vydali společné prohlášení i k neformálnímu zasedání v Bratislavě v polovině září 2016.⁶⁷ V tomto prohlášení bylo vymezeno několik prioritních oblastí pro nadcházející měsíce. Společné prohlášení předsedů vlád zemí V4 s názvem „Silná Evropa – důvěryhodná a akceschopná Unie“ bylo učiněno na jaře 2017.

Ve dnech 2. až 4. října 2016 proběhlo ve Velehradě **setkání výborů pro evropské záležitosti parlamentů Visegrádské skupiny, součástí jehož závěrů bylo i prohlášení k Brexitu** – aktuálnímu vývoji po referendu ve Spojeném království a možným dopadům na země Visegrádské skupiny. Zástupci výborů pro evropské záležitosti parlamentů zemí Visegrádské skupiny:

- jsou přesvědčeni, že další kroky následující po referendu by z obou stran, EU i Spojeného království, měly být učiněny s rozvahou a odpovědností, při respektování našich zájmů na institucionální a ekonomické stabilitě a minimalizaci dopadů na země Visegrádské skupiny, za účelem zachování co nejlepších vztahů;
- budou pozorně sledovat další vývoj vyjednávání o Brexitu na úrovni EU, jelikož případný odchod Spojeného království by měl dopad i na budoucí uspořádání v unijních institucích;
- domnívají se, že je nezbytné minimalizovat případné negativní dopady Brexitu na budoucí hospodářské vztahy mezi EU a Spojeným královstvím;

⁶⁴ K dispozici [zde](#).

⁶⁵ Dopis je v angl. znění dostupný [zde](#).

⁶⁶ Dostupné [zde](#).

⁶⁷ Dostupné [zde](#).

- jsou přesvědčeni, že případný budoucí přístup Spojeného království na unijní vnitřní trh musí být založen na aplikaci všech čtyř svobod tvořících v důsledku jeden nedílný celek;
- jsou znepokojeni několika incidenty, jenž se odehrály v nedávné době ve Spojeném království, kdy došlo k útoku na osoby ze zemí Visegrádské skupiny, a vyjadřují důvěru v to, že příslušné orgány Spojeného království přijmou nezbytné kroky a zajistí tak, aby se do budoucna účinně předcházelo takovým incidentům;
- ve vztahu k diskusím o budoucím směřování EU, jež započaly po referendu ve Spojeném království, vyzývají Evropskou komisi: (i) aby se zaměřila hlavně na své původní poslání, což je role především exekutivního a administrativního orgánu, daleko spíše než aby vystupovala jako orgán politický a (ii) aby se při předkládání návrhů legislativních aktů chovala zdrženlivěji a zaměřila se na legislativní návrhy, u nichž lze předpokládat dosažení široké shody, a vyhýbala se předkládání takových návrhů, u nichž je od počátku zjevné, že budou členské státy rozdělovat na dvě skupiny, mezi nimiž v podstatě nebude možné najít prostor pro kompromis.

Ve dnech 24. až 26. září 2017 proběhlo setkání parlamentních výborů pro evropské záležitosti států Visegrádské skupiny v Sárospataku (Maďarsko). Závěry tohoto setkání se věnovaly kromě jiného i Brexitu. Delegace vyjádřily přání, aby Brexit proběhl spořádaně a dle časového harmonogramu. Byla zdůrazněna nedělitelnost čtyř svobod, bylo uvítáno, že práva občanů jsou brána v potaz již na začátku vyjednávání, připomněly, že finanční záležitosti by neměly ohrozit implementaci stávajícího rozpočtového rámce, a zároveň připomněly, že Brexit bude výzvou při formování budoucího víceletého finančního rámce. Bylo také zdůrazněno, že angličtina má být zachována jako jednací jazyk EU i po vystoupení Spojeného království.

Pohled a postup v ČR

Vyjednávání za Českou republiku je odpovědností vlády, gesci a koordinaci má na starosti premiér a Úřad vlády, v úzké spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí a dalšími dotčenými institucemi. Pro koordinaci pozic pro vyjednávání využívá vláda zejména Výbor pro EU a Pracovní skupinu pro Brexit a reformu EU. Premiér rovněž začátkem léta 2016 vyzval předsedy všech parlamentních politických stran k zapojení se do diskuze (tzv. politická skupina k Brexitu a reformě EU).

Vláda ČR

V dubnu 2017 vláda ČR představila dokument nazvaný **Pozice k vystoupení Spojeného království z EU**. Materiál zohledňuje nejen dosavadní výstupy Pracovní skupiny pro otázku vystoupení UK z Evropské unie a pro řešení otázek spojených s budoucím směřováním Evropské unie, ale i společnou pozici EU-27. Základními východisky je **usilování o co nejužší spolupráci ve všech oblastech se zohledněním národních zájmů, tedy zájmů občanů a firem a priorit členství v EU, a jednota a společný postup na evropské úrovni**. Je také uvedeno, že při jednáních bude nutné vyváženě aplikovat princip respektu k nabytým právům a princip reciprocity. Vláda zdůrazňuje, že **podmínky budoucího vztahu UK s EU nesmí být výhodnější než podmínky členství v EU**. ČR upozorňuje, že **svobody vnitřního trhu jsou nedělitelné** a že podmínky uplatňované vůči třetím zemím nesmějí narušovat základní principy jeho fungování.

V této pozici se vláda ČR vyjadřuje k harmonogramu vyjednávání. Podle vlády ČR by varianta nedosažení dohody o podmínkách vystoupení dle čl. 50 SEU a s tím spojené ukončení členství UK v EU bez dalšího představovala pro obě strany nejhorší možné řešení. Vláda tedy uvádí, že ČR je připravena uvažovat o prodloužení vyjednávací lhůty.

Pozice vlády rozděluje priority ČR na hlavní a další. Mezi hlavní priority podle materiálu patří:

- Volný pohyb osob a práva občanů (tato kapitola zahrnuje volný pohyb osob, volný pohyb pracovníků a sociální práva občanů):

V oblasti práv občanů bude Česká republika usilovat o takové nastavení vzájemných vztahů, které se bude co nejvíce blížit současné podobě režimu volného pohybu osob, včetně pracovníků. ČR tedy preferuje co nejširší přístup na pracovní trh UK. Pro ČR bude především klíčové zachování všech práv občanů EU, kteří již v současné době v UK legálně pracují a pobývají. V otázce koordinace systémů sociálního zabezpečení je pro ČR preferovanou variantou pokračování v aplikaci nařízení (ES) č. 883/2004, respektive pravidel obsažených v tomto nařízení. Ohledně speciálního řešení CTA⁶⁸ mezi UK a Irskem vláda uvádí, že by nemělo působit jako precedent.

- Rozpočtové záležitosti:

V oblasti rozpočtu bude ČR prosazovat, aby UK uhradilo všechny své závazky vyplývající z VFR 2014-2020. ČR podporuje, aby o metodice finančního vyrovnání bylo rozhodnuto co nejdříve. Metodika by měla být jednoznačná, spravedlivá a nezpochybnitelná. Pokud by z jednání mezi UK a EU vyplynulo, že by bylo v důsledku vystoupení UK zapotřebí snižovat výdaje rozpočtu EU a navyšovat odvody EU-27, bude ČR podporovat zachování stropů výdajů pro EU-27.

- Přístup na vnitřní trh a obchodní vztahy:

V oblasti obchodu bude ČR usilovat o zachování co nejužších vzájemných vztahů a zamezení růstu tarifních i netarifních překážek, a to jak v obchodu se zbožím, tak službami. ČR nadále ctí společnou pozici EU, že čtyři svobody jsou nedělitelné, a to nejen v principu, ale také v praxi, neboť míra výkonu jedné podmiňuje míru výkonu dalších tří svobod. Přestože ideální variantou by z pohledu ČR bylo zachování současného vnitřního trhu s UK, popř. využití již existujících modelů přidružení třetích zemí k vnitřnímu trhu, např. po vzoru Norska, není tato varianta dle dosavadních prohlášení britské vlády reálná. Za preferovanou realistickou variantu považuje ČR vyjednání prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu. Vláda uvádí, že specifickou roli v těchto jednáních budou zřejmě hrát služby, zejména finanční. Pro ČR je rovněž podstatné co nejrychleji snížit nejistotu podnikatelů ohledně budoucích podmínek vzájemných obchodních vztahů.

- Právní kontinuita a jurisdikce Soudního dvora EU:

Co se týče právní kontinuity, ČR bude usilovat o to, aby především došlo k „doběhnutí“ neukončených řízení před SDEU ve vztahu k UK. Tuto skutečnost bude nezbytně nutné zakotvit do přechodných ustanovení dohody o vystoupení. ČR bude prosazovat, aby právo EU „zachované“ v UK i po vystoupení bylo vykládáno konzistentně s právem platným v EU (toto by mohlo být rovněž součástí přechodných ustanovení dohody o vystoupení). V oblastech, kde bude vzájemný zájem o udržení stejných podmínek (např. volný pohyb zboží a služeb, koordinace systémů sociálního zabezpečení), bude ČR prosazovat, aby došlo k reflexi i „post-brexitové“ judikatury SDEU (princip vykládání „společného“ práva

⁶⁸ Common Travel Area.

konformně s judikaturou SDEU by mohl být zakotven v dohodě o novém uspořádání vztahů).

Mezi dalšími prioritami jsou zmíněny otázky spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany (ideálně v rovině strategické spolupráce) nebo školství, vědy a výzkumu. ČR rovněž **hodlá usilovat o umístění Evropského orgánu pro bankovníctví do ČR** (*European Banking Authority – EBA*).⁶⁹ Nová sídla agentur budou určena rozhodnutím Rady (viz dále).

Parlament ČR

22. února 2017 bylo představeno **Prohlášení předsedů parlamentních politických stran k jednáním o vystoupení Velké Británie z Evropské unie**. I v tomto prohlášení byla nalezena shoda na základních postojích ČR, tedy na zachování co nejužší spolupráce se Spojeným královstvím, jednotě na evropské úrovni v budoucím vyjednávání a ochraně národních zájmů ČR. Jako zásadní bylo vyzdviženo nastavení budoucích vztahů se Spojeným královstvím především v oblasti vnitřní a vnější bezpečnosti, obchodu a služeb. Rovněž ohledně harmonogramu byla nalezena shoda v tom, že dohoda o ukončení členství by měla předcházet dohodě o nastavení budoucích vztahů. Hlavními prioritami pro jednání o podmínkách ukončení členství Spojeného království v EU je dle prohlášení především zachování stávajícího přístupu na trh zboží a služeb, zajištění práv občanů a vyřešení rozpočtových záležitostí.

V Poslanecké sněmovně byla otázka Brexitu na programu 56. schůze, tedy v dubnu 2017. Bod „Informace předsedy vlády k situaci v Evropské unii po referendu ve Velké Británii o vystoupení z Evropské unie“ byl přerušen do doby, než výbor pro evropské záležitosti zformuluje usnesení Poslanecké sněmovny.

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (VEZ) přijal 25. května 2017 usnesení k návrhu usnesení Poslanecké sněmovny k informaci předsedy vlády k situaci v Evropské unii po referendu ve Velké Británii o vystoupení z Evropské unie. V tomto usnesení VEZ doporučil Poslanecké sněmovně přijmout usnesení, ve kterém by Poslanecká sněmovna:

- Podpořila pozici ČR k vystoupení Spojeného království z EU z dubna 2017;
- Podpořila základní principy vyjádřené v Pokynech v návaznosti na oznámení Spojeného království podle článku 50 SEU, které byly přijaty Evropskou radou 29. dubna 2017; vyjádřila souhlas se směrnicemi pro sjednání dohody se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o podmínkách jeho vystoupení z Evropské unie, které tvoří přílohu doporučení pro Rozhodnutí Rady, kterým se Komise zmocňuje k zahájení jednání o dohodě se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska o podmínkách jeho vystoupení z Evropské unie (KOM (2017) 218 v konečném znění); a uvítala usnesení EP ze dne 5. 4. 2017 o jednáních se Spojeným královstvím poté, co oznámilo svůj záměr vystoupit z EU;

⁶⁹ Úřad vlády ČR v Pozici uvádí, že „Mezi hlavní komparativní výhody ČR patří zejména fakt, že by sídlo EBA zůstalo i nadále mimo eurozónu.“ K tomu lze poznamenat to, že Česká republika se k přijetí jednotné měny euro zavázala Smlouvou o přistoupení (čl. 4 Aktu o přistoupení) a tuto povinnost lze dovodit i z primárního práva. Nedodržení tohoto závazku by znamenalo porušení práva. Spojené království naopak není povinno vstoupit do eurozóny na základě Protokolu č. 15, který je dodatkem Smluv. Takovou výjimku má i Dánsko. Více k dispozici na stránkách vlády, dostupné [zde](#).

- Označila za svoji prioritu v nadcházejících jednáních tyto principy:
 - zajištění práv občanů a jejich rodin z 27 členských států ve Spojeném království a občanů Spojeného království a jejich rodin ve 27 členských státech EU,
 - finanční vypořádání, které zajistí, že Unie i Spojené království dodrží závazky vyplývající z celého období členství Spojeného království v Unii,
 - snahu o co nejužší spolupráci ve všech oblastech při zohlednění národních zájmů a zdůraznění nedělitelnosti svobod vnitřního trhu a pokračování přispívání Velké Británie do rozpočtu EU, bude-li mít nadále přístup na vnitřní trh, tak jak je tomu u obdobných případů,
 - snížení negativních dopadů na hospodářský růst a pracovní místa,
 - jednotu a společný postup na evropské úrovni v celém průběhu jednání,
 - podporu úsilí vlády ČR o přesídlení unijní agentury EBA aktuálně sídlící ve Velké Británii do ČR;
- Vyzvala vládu ČR, aby při jednáních dbala primárně na zájmy ČR, jejích občanů a firem, na druhé straně, aby se vyvarovala účelového trestání Velké Británie za rozhodnutí odejít z EU;
- Vyzvala vládu ČR, aby prosazovala přístup, aby po vystoupení Velké Británie z EU zůstala angličtina úředním pracovním jazykem EU.⁷⁰

K dopadům Brexitu

Článek 26 Smlouvy o fungování Evropské unie obsahuje ustanovení, že Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv. Základním principem pro vyjednávání v rámci EU-27 je nedělitelnost těchto svobod, tedy, že zachování integrity jednotného trhu vylučuje možnost účasti založené na odvětvovém přístupu.

Možné scénáře

V zásadě se může Spojené království vydat některou z následujících cest⁷¹:

Možné scénáře uspořádání budoucích vztahů EU - UK

Tzv. Norská cesta (EEA)	Členství v Evropském hospodářském prostoru (European Economic Area – EEA). Norsko má přístup k jednotnému vnitřnímu trhu, povinnost implementovat velkou část unijní legislativy a zároveň výrazně přispívá do rozpočtu EU. Na druhou stranu má např. vlastní zemědělskou a rybářskou politiku.	Nicméně pokud UK vystoupí z EU, ztratí i členství v Evropském hospodářském prostoru. Spojené království může požádat o členství v Evropském sdružení volného obchodu, a tak se stát členem EHP. Otázkou ale samozřejmě
--------------------------------	---	--

⁷⁰ Usnesení je dostupné [zde](#).

⁷¹ Five models for post-Brexit UK trade. In: Bbc.com [online], 27. 6. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36639261>; Winston W. Chang, Brexit and Its Economic Consequences, Department of Economics, SUNY at Buffalo, Buffalo, NY 14260, 25. 4. 2017.

		zůstává přijetí do ESVO, které nebude automatické.
Tzv. Švýcarská cesta	Švýcarsko je členem Evropského sdružení volného obchodu a má přístup k jednotnému vnitřnímu trhu formou bilaterálních smluv. Švýcarsko rovněž přispívá do rozpočtu EU, ale méně než Norsko. Švýcarsko má přístup k jednotnému vnitřnímu trhu, ale ne ve všech oblastech. Švýcarsko rovněž musí implementovat některou příslušnou legislativu, ale ne v tak velkém rozsahu jako Norsko.	
Kanadská cesta	CETA může ukázat budoucí cestu pro Spojené království. Tato cesta znamená lepší přístup na EU trh eliminováním většiny daní a cel. Nicméně nevztahuje se na určité produkty. Také dovozci musí prokázat, že zboží bylo vyrobeno v Kanadě. Sektor služeb je pokryt pouze částečně. Dovožci musí splňovat kritéria EU.	CETA byla dojednávána řadu let a musí být ratifikována členskými státy EU.
Turecká cesta	Turecko je s EU v celní unii – žádné daně nebo cla na dovoz a vývoz průmyslového zboží, toto se nevztahuje na zemědělské výrobky nebo služby. Turecko ale nemůže rozhodovat o daních a clech u zboží, které je dováženo z non-EU zemí. Na druhou stranu, zde je možnost nastavit svoji vlastní imigrační politiku.	Vztah Turecka a EU je ale založen nejen na ekonomické dohodě, ale i na statusu kandidátské země.
Cesta jednostranného volného obchodu	Cesta jednostranného volného obchodu po vzoru Singapuru nebo Hongkongu. Mnozí se však domnívají, že žádné daně ani cla mohou mít výrazně negativní dopad na zemědělství a těžký průmysl Spojeného království.	
Žádná speciální dohoda	Platila by ujednání Světové obchodní organizace (WTO).	

Tabulka možných modelů vztahu UK a EU:⁷²**Summary Table – Models of relationship to the European Union**

		Access to the Single Market in goods and services									
		Votes on EU law	Tariff-free trade	Customs Union and external trade	Level playing field for business	'Ever closer union'	Justice and Home Affairs (JHA)	Free Movement of People	Schengen border-free area	Contribution to EU financing	Eurozone membership
UK membership of the EU								a)		b)	
Standard EU membership											
Norway (non-EU EEA)											
Bilateral Agreements	Switzerland										
	Canada										
	Turkey										
WTO membership			c)		d)						

Legend	
Full	
Partial / voluntary / special arrangement	
None	

- a) Free movement of people: at the 2016 February European Council the Prime Minister secured a new settlement that will enable the UK to have a new emergency brake to limit full access to in-work benefits by newly arrived EU workers for up to four years when they enter our labour market. This will be in force for seven years.
- b) The UK receives a rebate on its contributions to the EU budget.
- c) Except where the EU has bound tariffs at zero per cent in WTO commitments.
- d) Except where the EU has made commitments under General Agreement on Trade and Services.

Britská premiérka Theresa Mayová v prohlášení z ledna, února i září 2017 potvrzovala variantu tzv. **tvrdého Brexitu, tedy cestu opuštění vnitřního trhu**. Spojené království avizovalo svůj záměr odejít z celní unie i z vnitřního trhu, ačkoliv podle dokumentů o budoucím uspořádání lze usuzovat, že se chystá kopírovat dnešní celní uspořádání. **Uspořádání budoucích vztahů však spadá až do druhé fáze vyjednávání, jejíž spuštění se očekává nejdříve v říjnu, pravděpodobně spíše v prosinci 2017.**

Zatím není jasno v mnoha ohledech, Spojené království zatím nevydalo písemnou pozici k finančnímu vyrovnání, nadále odmítá jurisdikci SDEU, což považuje EU za problematické. Jednání nejlépe pokračují v otázce práv občanů; v otázce finančního vyrovnání a jurisdikci SDEU zatím nebyla nalezena shoda. V otázce budoucí migrační politiky unikl dokument, který má představovat plány vlády Spojeného království po Brexitu.⁷³

Dopady na EU a ČR

Na závěry o ekonomických dopadech je stále ještě brzy. Jak uvádí informace vlády ČR, odchod Spojeného království oslabí hospodářství EU jako celku a jeho postavení na světových trzích. Bezprostředně lze očekávat dopady na finanční trhy; finanční trh EU jako celek bude ztrátou Spojeného království patrně oslaben ve prospěch ostatních světových trhů, zejména USA. Negativní ekonomické dopady Brexitu na hospodářství UK jsou odhadovány na cca 3 % HDP kumulovaně do roku 2020, což může ovlivnit i ostatní země EU.

⁷² Zdroj: Alternatives to membership: possible models for the United Kingdom outside the European Union [online]. HM Government. 2016 [cit. 10. 10. 2017]. Dostupné z: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/504604/Alternatives_to_membership_-_possible_models_for_the_UK_outside_the_EU.pdf

⁷³ Dostupný [zde](#).

K dopadům na ČR vláda uvádí, že pokud by se nepodařilo rychle vyjednat nepřerušovaný přístup UK na vnitřní trh, na ČR vystoupení dopadne skrze exportní sektor, což by v přepočtu na HDP znamenalo čistý negativní dopad na český export ve výši 0,3 až 0,5 %. Dlouhodobý kumulovaný dopad propadu exportu na HDP ČR je v realistických scénářích maximálně 0,25 %. Nad rámec přímých ekonomických dopadů nastane rovněž výpadek v rozpočtu EU, ze kterého vláda ČR odvozuje dodatečný kumulovaný negativní dopad na dlouhodobé HDP ČR až v míře 0,28 %. Celkové negativní dopady na českou ekonomiku by tedy dle realistických scénářů stanovených mezinárodními institucemi dosáhly zhruba 0,5 % HDP v dlouhodobé perspektivě.⁷⁴

Přesídlení unijních institucí

Členské státy měly do konce července 2017 podat oficiální kandidatury na přesídlení unijních institucí z Londýna. **Česká republika usiluje o získání sídla Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA).** Evropská komise v termínu do 30. 9. 2017 hodnotila nabídky. Toto hodnocení bylo na stránkách Komise zveřejněno 30. září 2017. Během října 2017 bude následovat politická diskuze. Předpokládá se, že příslušné rozhodnutí bude přijato během zasedání Rady pro obecné záležitosti (článek 50) 20. listopadu 2017. Rozhodnuto bude hlasovacím procesem. O EBA usiluje dále ještě Vídeň (Rakousko), Brusel (Belgie), Paříž (Francie), Frankfurt (Německo), Dublin (Irsko), Lucemburk (Lucembursko) a Varšava (Polsko).⁷⁵

Zdroje

Právní předpisy, oficiální dokumenty, prohlášení a rozsudky uvedené v textu.

Poznatky ze semináře pořádaného Akademií Evropského práva v Bruselu ve dnech 28. 9. – 29. 9. 2017 na téma: Brexit: Legal Consequences for the EU.

Británie začne jednat o odchodu z EU začátkem roku 2017, oznámil Johnson. In: Lidovky.cz [online]. 22. 9. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/britanie-zacne-jednat-o-odchodu-z-eu-zacatkem-roku-2017-oznamil-johnson-1iy-/zpravy-svet.aspx?c=A160922_204053_In_zahranici_ele

Ekins, R. The Legitimacy of the Brexit Referendum, In: Ukonstitutionallaw. Org [online]. 29. 6. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://ukconstitutionallaw.org/>

Five models for post-Brexit UK trade. In: Bbc.com [online], 27. 6. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36639261>

Klekner, R. Jednání o brexitu ustrnula, Londýn je nejednotný, zlobí se EU. In: Euractiv.cz [online], 10. 10. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/clanky/aktualne-v-eu/jednani-o-brexitu-ustrnula-londyn-je-nejednotny-zlobi-se-eu/>

Kruliš, K. Britské členství v EU: postoje, budoucnost a alternativy. In: IIR.cz [online]. 16. 9. 2017 [cit. 19. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.iir.cz/article/britske-clenstvi-v-eu-postoje-budoucnost-a-alternativy>

⁷⁴ Více viz stránky vlády ČR k Brexitu [zde](#).

⁷⁵ Hodnocení Komise je dostupné [zde](#). Harmonogram rozhodování je dostupný [zde](#).

McDonald, H., Wintour, P. Northern Ireland could veto Brexit, Belfast high court told. In: Theguardian.com [online]. 4. 10. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/04/ireland-to-seek-special-status-to-keep-open-border-with-uk-amid-hard-brexit-fears>

Paravicini, G. Brexit negotiators seek technical progress, In: Politico.eu [online]. 10. 9. 2017 [posl. změna 10. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.politico.eu/article/brexit-negotiators-seek-technical-progress-talks-brussels-david-davis-michel-barnier/>

Rankin, J., Asthana, A. May to make 'important intervention' on Brexit, says Verhofstadt. In: Theguardian.com. [online]. 4. 9. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2017/sep/04/may-to-make-important-intervention-on-brexit-verhofstadt-predicts>

Robertson, G. How to stop Brexit: get your MP to vote it down. In: Theguardian.com [online], 27. 6. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2016/jun/27/stop-brexit-mp-vote-referendum-members-parliament-act-europe>

Rozenberg, J., Brexit in the Supreme Court: a preview. In: Fullfact.org [online]. 28. 11. 2016 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <https://fullfact.org/law/brexit-supreme-court/>

Syllová, Pítrová, Paldusová a kol. Lisabonská smlouva. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 1344 s., via Balounová, E., Syllová, J. Právní posouzení dohody o novém řešení pro Spojené království v rámci Evropské unie z hlediska posílení úlohy národních parlamentů, Praha: Parlamentní institut. 2016

Webster, C. Majority of Scots do not want another independence vote in near future, survey shows. In: independent.co.uk. [online]. 29. 1. 2017 [cit. 13. 10. 2017]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/scottish-independence-referendum-not-wanted-snp-survey-sunday-times-a7552161.html>

Winston W. Chang, Brexit and Its Economic Consequences, Department of Economics, SUNY at Buffalo, Buffalo, NY 14260, 25. 4. 2017